

Gezamenlijk rapport over de ontwikkeling van de elektriciteits- en aardgasmarkten in België

Jaar 2018

1. Prijzen

1.1 Groothandelsmarkt elektriciteit

De gemiddelde elektriciteitsprijs op de Belgische kortetermijnmarkt Belpex (*day-ahead*) bedroeg in 2018, 55,3 EUR/MWh. Dit is een verhoging van 10,3 EUR/MWh (+23%) ten opzichte van 2017 en wordt hierdoor de tweede hoogste gemiddelde jaarprijs voor levering van elektriciteit sinds 2007. De gemiddelde Belgische kortetermijnprijs noteerde in 2018, elke maand de hoogste of bij de hoogste prijzen ten opzichte van de buurlanden (Nederland, Frankrijk, Duitsland).

België kende in 2018 met 51,0 EUR/MWh de hoogste langetermijnprijs (*year-ahead*) in vergelijking met de buurlanden. Deze prijs ligt 2,0 EUR/MWh hoger dan in onze buurlanden Frankrijk en Nederland (49,0 EUR/MWh). Het grootste prijsverschil is er met Duitsland (44,1 EUR/MWh), dat een gemiddelde langetermijnprijs heeft die ongeveer 7 EUR/MWh lager ligt dan in België.

1.2 Groothandelsmarkt aardgas

De gemiddelde gasprijs op de kortetermijnmarkt (*day-ahead*) is in 2018 gestegen tot 23,0 EUR/MWh en die op de langetermijnmarkt (*year-ahead*) tot 20,8 EUR/MWh. In 2017 waren de prijzen respectievelijk 17,3 EUR/MWh en 17,0 EUR/MWh.

De evolutie van de prijzen op korte en lange termijn toont aan dat de prijzen niet volledig samenvallen. In 2018 ligt de gemiddelde gasprijs op de kortetermijnmarkt systematisch hoger dan op de langetermijnmarkt.

1.3 Retailmarkt elektriciteit en aardgas

Tussen december 2017 en december 2018 is de elektriciteitsprijs (enkel energiecomponent) voor huishoudelijke afnemers in België met ongeveer 40% gestegen. Voor kmo's steeg de prijs met ongeveer 36%. De aardgasprijzen stegen met respectievelijk 28% en 29% voor huishoudelijke afnemers en kmo's. De evolutie van de Belgische energieprijzen voor eindafnemers - zowel elektriciteit als aardgas - hangt nauw samen met de prijsnoteringen op de groothandelsmarkten, die worden gereflecteerd in de evolutie van de gebruikte indexeringsparameters. Voor aardgas stegen de prijzen

omwille van een hogere vraag naar aardgas op de internationale markten, die onder andere werd veroorzaakt door een stijging van de kostprijs van de CO₂-uitstoot. Een hogere prijs voor CO₂-uitstoot zorgde voor een daling van de productie van elektriciteit uit steenkoolcentrales en een stijging van de elektriciteitsproductie uit gascentrales. De stijging van de elektriciteitsprijzen werd in het laatste kwartaal van 2018 nog verstrekt door de onzekere situatie van de nucleaire productie.

De permanente vergelijking van de (*all-in*) prijzen tussen België en de buurlanden (Nederland, Frankrijk, Duitsland) toont aan dat de Belgische energieprijzen voor elektriciteit eerder hoog zijn. België neemt hier de tweede duurste plaats in na Duitsland. Voor aardgas betalen de Belgische consumenten op de retailmarkt de laagste prijs ten opzichte van onze buurlanden.

Rekening houdend met alle componenten van de elektriciteitsfactuur betaalde een Belgische huishoudelijke afnemer eind 2018 gemiddeld 291,2 EUR/MWh (inclusief btw) voor elektriciteit. Dit betekent een stijging met 10% ten opzichte van eind 2017 (2017: 264,1 EUR/MWh). Voor elektriciteit hangt de evolutie samen met de vastgestelde stijging in de groothandelsprijzen. Een kmo betaalde eind 2018 gemiddeld 228,8 EUR/MWh (zonder btw). De elektriciteitsfactuur voor kmo's steeg in 2018 eveneens met 10% (2017: 208,2 EUR/MWh).

Net als voor elektriciteit hangt in 2018 ook voor aardgas de evolutie nauw samen met de vastgestelde stijging van de groothandelsprijzen. De gemiddelde totaalprijs bedroeg in 2018 66,1 EUR/MWh (inclusief btw) voor een huishoudelijke afnemer, terwijl een kmo een gemiddelde prijs van 51,7 EUR/MWh (zonder btw) betaalde. Dit betekent ten opzichte van eind 2017 een stijging met 17% tot 18% (2017 respectievelijk: 56,5 EUR/MWh en 43,7 EUR/MWh).

2. Leverancierswissels en marktaandelen

Het aantal elektriciteits- en aardgasklanten dat in 2018 van energieleverancier veranderde¹ is, zoals gemonitord in elk Gewest, gestegen ten opzichte van 2017, en dat zowel voor elektriciteit als voor aardgas.

Het aantal leverancierswissels in heel België lag dus ook in 2018 opnieuw opmerkelijk hoog. Dit is niet enkel te verklaren door het feit dat klanten op de Belgische energiemarkt dynamisch zijn, maar ook door het feit dat er enkele verschuivingen hebben plaatsgevonden tussen de actieve leveranciers. In 2018 werd de markt inderdaad gekenmerkt door verschillende klantenbewegingen die te wijten zijn aan faillissementen of overnames tussen enkele leveranciers op de Belgische markt.

Echter, hoewel een geliberaliseerde markt een voldoende hoge wisselactiviteit nodig heeft om de gewenste positieve effecten voor de energieafnemers te realiseren, oefent deze concurrentie ook druk uit op de winstmarges van de energieleveranciers. Het is dan ook belangrijk om op lange termijn te voorkomen dat dit een negatieve impact heeft op innovatie, de toetreding van nieuwe leveranciers tot de markt en de duurzame werking van deze energiemarkt.

Tabel 1: Relatief aantal toegangspunten dat van energieleverancier wisselde in 2017 en 2018

	2017	2018
<i>Brussel - elektriciteit</i>	11,0%	12,8
<i>Vlaanderen - elektriciteit</i>	19,8%	20,6
<i>Wallonië - elektriciteit</i>	19,1%	19,5
<i>Brussel - aardgas</i>	11,4%	13,1
<i>Vlaanderen - aardgas</i>	22,0%	22,4
<i>Wallonië - aardgas</i>	23,4%	24,3

In lijn met de hoge activiteitsgraad zijn de marktaandelen van de energieleveranciers in 2018 grondig geëvolueerd. De evoluties in de marktaandelen bevestigen dat de concurrentie in de energiemarkt zich niet meer eenduidig afspeelt tussen de historische spelers en de nieuwkomers, maar ook en steeds

¹ Een 'leverancierswissel' of 'switch' wordt gedefinieerd als elke bewuste keuze van een elektriciteits- of aardgasklant om over te stappen naar een andere energieleverancier, opgevolgd door de regulatoren op niveau van het toegangspunt. Nieuwe toegangspunten (als gevolg van een nieuwe aansluiting), bewegingen van klanten die bij de distributienetbeheerder terecht komen in het kader van de sociale openbare dienstverplichtingen, bewegingen van klanten die van contract veranderen bij de huidige leverancier en verhuisbewegingen die op niveau van het toegangspunt geen leverancierswissel teweegbrengen, worden hierbij niet meegeteld.

meer tussen de nieuwkomers onderling. Op het vlak van de concentratie-indexen werd ook in 2018 vooruitgang geboekt, behoudens een stijging van de HHI² in de Vlaamse aardgasmarkt. Vlaanderen zet de positieve trend van de laatste jaren dus niet helemaal door. Deze stijging blijkt echter niet zorgwekkend, maar kan grotendeels verklaard worden door het wegvallen van enkele spelers op de markt en het winnen van een aantal groepsaankopen door een grote speler.

Brussel, waar de concentratiegraad nog altijd beduidend hoger ligt dan in de andere gewesten³, maakte dit jaar wel een positieve evolutie mee, meer bepaald in de elektriciteitsmarkt nam de concentratiegraad sterk af. In Wallonië konden zowel de elektriciteits- als de aardgasmarkt een daling van de HHI-index optekenen, duidend op toenemende concurrentie in de markt. Hoewel de indexen ook in 2018 nog niet een niveau behaalden waarbij sprake is van een volledig concurrentiële markt⁴, benaderen bepaalde markten steeds dichter de streefwaarde van 2.000.

De algemeen gunstige evolutie van de HHI-indexen wijst voor België opnieuw op een verbetering van de concurrentie in de elektriciteitsmarkt, maar eerder op een *status quo* in de aardgasmarkt.

Tabel 2: Herfindahl-Hirschmann-index: concentratie van de markt in 2017 en 2018 op basis van het aantal toegangspunten

	2017	2018
<i>Brussel - elektriciteit</i>	4.912	4099
<i>Vlaanderen - elektriciteit</i>	2.287	2188
<i>Wallonië - elektriciteit</i>	2.821	2572
<i>Brussel - aardgas</i>	4.679	4641
<i>Vlaanderen - aardgas</i>	2.059	2421
<i>Wallonië - aardgas</i>	2.541	2473

Ten slotte geeft ook het aantal actieve energieleveranciers een inzicht in de graad van concurrentie op de energiemarkt. Onderstaande tabel toont dat het aantal actieve leveranciers eind 2018 in Vlaanderen zowel voor elektriciteit als voor aardgas iets hoger lag ten opzichte van eind 2017. In

² De *Herfindahl-Hirschmann*-index of HHI-index is een vaak gebruikte maatstaf voor de concentratiegraad in een sector en zegt dus iets over de mate van concurrentie. Bij een HHI gelijk aan 10.000 is er maar één aanbieder met een marktaandeel van 100% (monopolie). Bij een HHI die 0 benadert, zijn er veel kleine aanbieders.

³ De relatief hogere concentratiegraad kan verklaard worden door het feit dat in Brussel, in tegenstelling tot in de andere gewesten, bij de start van de liberalisering maar één standaardleverancier werd aangewezen.

⁴ CEER adviseert in zijn *'Position paper on well-functioning energy retail markets'* (14-10-2015) om de waarde van 2.000 te gebruiken als drempelwaarde voor een competitieve energiemarkt.

Brussel nam het aantal elektriciteitsleveranciers af met één, terwijl er voor aardgas één leverancier bijkwam. Voor Wallonië daalde het aantal aardgasleveranciers met vier, en het aantal elektriciteitsleveranciers met één. Voor de Belgische afnemers in 2018 namen de keuzemogelijkheid voor elektriciteit- en aardgasleveranciers dus af met één leverancier.

Tabel 3: Aantal actieve elektriciteits- en aardgasleveranciers op 31/12/2017 en 31/12/2018

	2017	2018
<i>Brussel - elektriciteit</i>	23	22
<i>Vlaanderen - elektriciteit</i>	37	39
<i>Wallonië - elektriciteit</i>	37	36
<i>Brussel - aardgas</i>	22	23
<i>Vlaanderen - aardgas</i>	33	35
<i>Wallonië - aardgas</i>	31	27

3. Hernieuwbare energie

Via de jaarlijkse eindafrekening krijgt elke eindafnemer informatie over de oorsprong van de elektriciteit die door zijn leverancier wordt geleverd: de *fuel mix* of energiemix.

De regionale regulatoren staan in voor de controle en goedkeuring van de *fuel mix* die elke leverancier jaarlijks rapporteert. Voor elektriciteit die wordt geproduceerd op basis van hernieuwbare energiebronnen is deze controle gebaseerd op het gebruik van garanties van oorsprong (GO's) die op Europese schaal kunnen worden verhandeld. Voor elektriciteit die in België wordt geproduceerd op basis van hernieuwbare energiebronnen worden de garanties van oorsprong ook toegekend door de Belgische regulatoren.

Nadat het aandeel hernieuwbare elektriciteit sinds 2013 verschillende jaren was gedaald, steeg het voor het vierde jaar op rij, tot bijna 34 % van het geleverde volume⁵. Het aandeel hernieuwbare energie in de levering was 49 % in Brussel⁶, 36 % in Vlaanderen en 28 % in Wallonië.

Net zoals de voorbije jaren was de meeste hernieuwbare elektriciteit die werd geleverd afkomstig van hydraulische installaties (ongeveer 59 % in 2018). Er is meer elektriciteit met biomassa dan met windenergie geproduceerd. Anderzijds is de zonne-energie tussen 2017 en 2018 bijna verdrievoudigd.

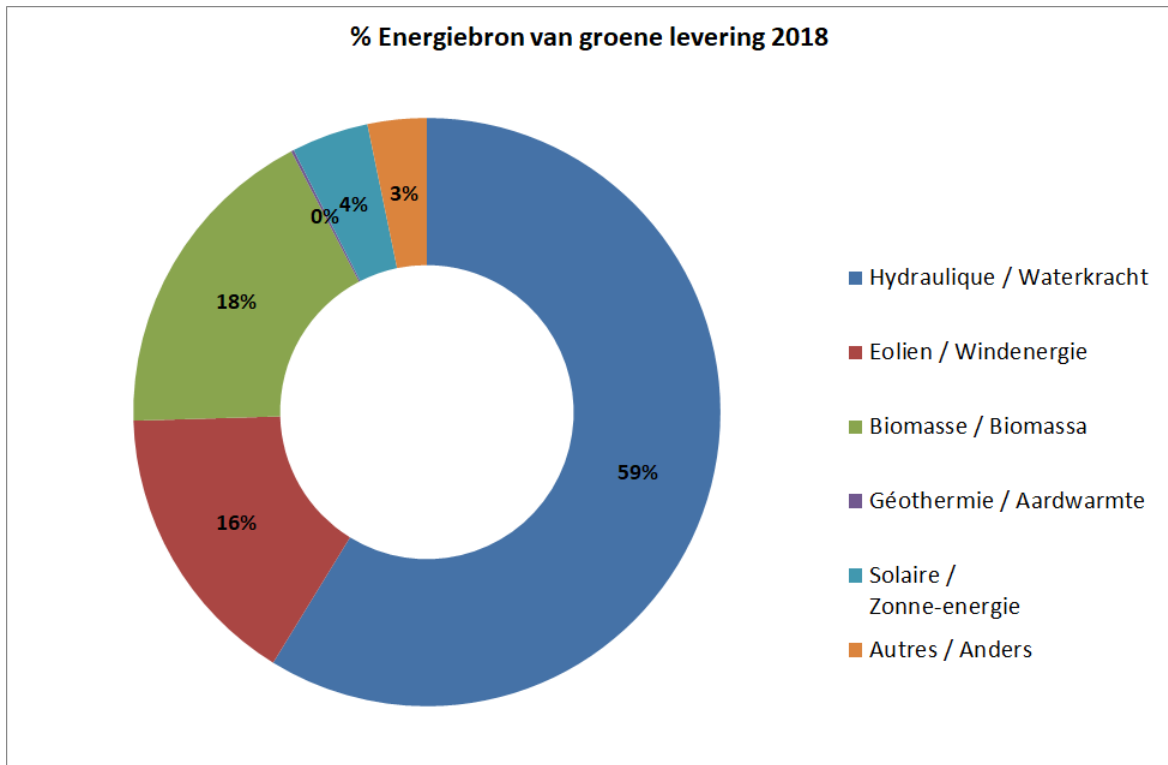
51 % van de garanties van oorsprong die in België gebruikt worden, zijn afkomstig uit de CWE-zone (in volgorde van belangrijkheid: Frankrijk, Vlaanderen, Wallonië, federaal België, Duitsland, Nederland, Brussel). 28 % daarvan is afkomstig uit België.

Het aandeel van de garanties van oorsprong uit Scandinavië (Noorwegen, Denemarken, Zweden, IJsland, Finland) bleef met 35 % stabiel nadat het tussen 2014 en 2015 was gedaald van 61 % tot 25 %. Na een stijging in de daaropvolgende twee jaar is het percentage in 2018 gedaald tot 22%.

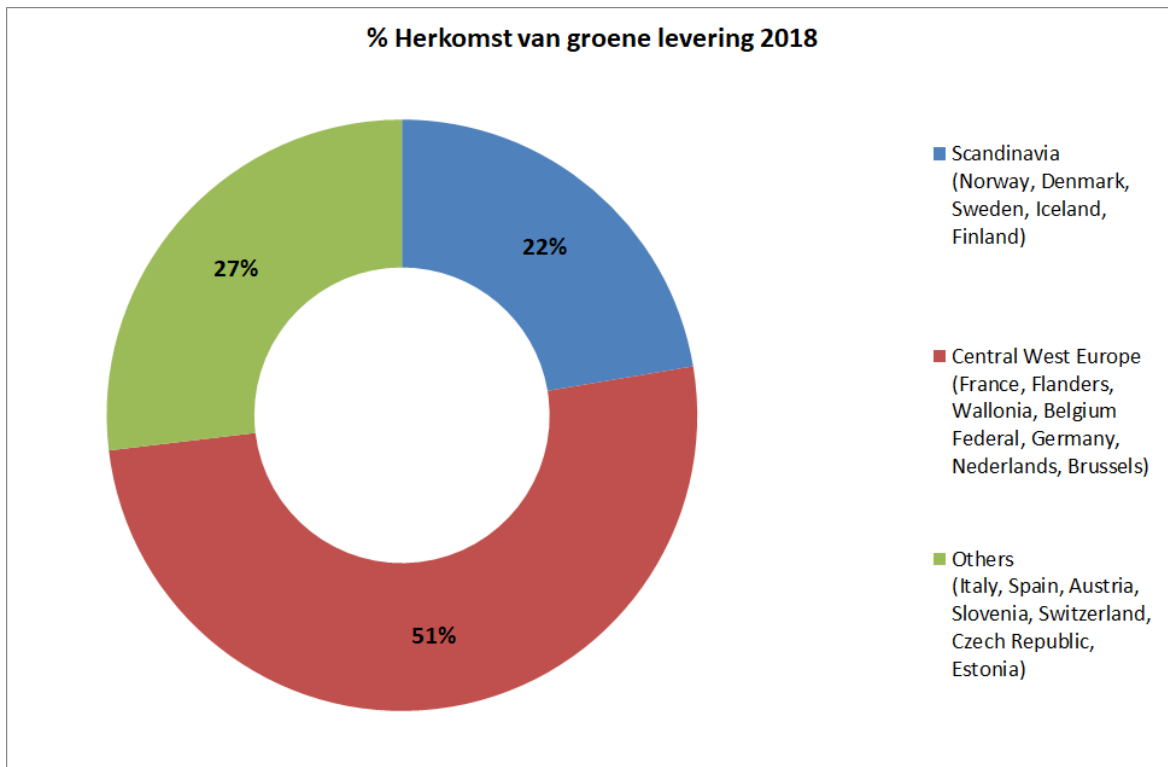
Het is belangrijk op te merken dat slechts een gedeelte van de in België geproduceerde hernieuwbare elektriciteit verhandelbare garanties van oorsprong heeft. Geproduceerde elektriciteit die men zelf verbruikt, of die hiermee gelijkgesteld is (via de terugdraaiende teller), krijgt immers geen verhandelbare garantie van oorsprong.

⁵ Dit percentage zou echter hoger moeten zijn want voor het 4e kwartaal van 2018 zijn de volumes van de annulering van de GO's van de Brusselse regulator in een fase van finalisering. Dit aandeel zou met 1 % kunnen verhogen.

⁶ Dit aandeel van 49% is een schatting via extrapolatie (de annulaties van alle GO's die de elektriciteitsleveranciers voor het 4e kwartaal van 2018 ingediend hebben, zijn in een fase van finalisering).

Figuur 1 Percentage energiebron van groene levering in 2018

Figuur 2 Percentage herkomst groene levering in 2018

4. Energieproductie – verbruik – afname

4.1 Elektriciteit

Voor 2018 wordt de belasting van het Elia-net⁷, zonder pompverbruik van de pompcentrales, geraamd op 76,7 TWh. Dit is ongeveer 1 % minder dan de 77,4 TWh die vorig jaar werd opgetekend..

Het piekvermogen van deze opgevraagde energie bedroeg 12.440 MW, wat lager dan wat in 2017 werd vastgesteld (12.867 MW).

De netto import van elektriciteit bedroeg 17,3 TWh, beduidend meer dan de netto import van 2017 die dan 6,5 TWh bedroeg. Het record van 2015 (21 TWh) werd echter niet gebroken.

De elektriciteitsproductie op het Elia-net bedroeg 59,4 TWh ten opzichte van 71,9 TWh in 2017. De productie van de kerncentrales was met 27,3 TWh beduidend lager dan in 2017 (40,2 TWh). De productie op basis van aardgas bedroeg 19,3 TWh t.o.v. 18,8 TWh in 2017. De offshore-windmolenparken produceerden 3,4 TWh t.o.v. 2,9 TWh in 2017. De marktconcentratie aan productiezijde daalde in 2018 maar blijft hoog in België, waarbij Electrabel met 69 % van de totale productiecapaciteit veruit het grootste aandeel heeft.

4.2 Aardgas

In 2018 bedroeg het totale aardgasverbruik 187 TWh, wat een stijging is van 3 % ten opzichte van het verbruik in 2017 (182 TWh). Het verbruik van de eindverbruikers aangesloten op het distributienet is licht gestegen (+ 1 %) en het verbruik van de industriële afnemers en het verbruik voor elektriciteitsproductie (eventueel in combinatie met de productie van warmte) is sterk gestegen (respectievelijk met 5,9 % en 4,2 %).

De aardgasleveranciers hebben de keuze uit een waaier van ingangspunten voor toegang tot het aardgasvervoersnet om zowel nationale als internationale aardgastransacties uit te voeren en hun Belgische klanten met H-gas te bevoorraden. De aardgasklanten die L-gas verbruiken worden

⁷ De metingen die uitgevoerd worden door Elia zijn geen weergave van het elektriciteitsverbruik op de Belgische markt, maar de belasting op haar net geeft wel een goede indicatie van het elektriciteitsverbruik, vooral wat de evolutie ervan betreft.

rechtstreeks bevoorrad vanuit Nederland of onrechtstreeks, in tegenstroom, via het interconnectiepunt Blaregnies met Frankrijk. De invoer van LNG, hoofdzakelijk uit Qatar, via de terminal van Zeebrugge vertegenwoordigt in 2018 een aandeel van 3,2 % van de gemiddelde invoerportefeuille voor de Belgische markt. Zeebrugge is het belangrijkste bevoorradingspunt voor de Belgische aardgasconsumenten en vertegenwoordigde in 2018 een aandeel van 44,7 %. Virtueel is er invoer via het interconnectiepunt met Frankrijk te Blaregnies, zowel voor H-gas als voor L-gas, door nominaties in tegenstroom van grens-tot-grens aardgasstromen die initieel bedoeld zijn voor de Franse markt.

Voor meer informatie over dit gezamenlijk rapport:

- CREG Sophie Lenoble, woordvoester
+32 (0)2 289.76.97
sophie.lenoble@creg.be
- VREG Dirk van Evercooren, directeur marktwerking
+32 (0)2 553.13.60
dirk.vanevercooren@vreg.be
- CWaPE Stéphane Renier, voorzitter
+32 (0)81 33.08.13
s.renier@cwape.be
- BRUGEL Adeline Moerenhout, communicatieadviseur
+32 (0)2 563.02.26
amoerenhout@brugel.brussels

De ontwikkeling van de elektriciteits- en aardgasmarkten in België

Jaar 2018

Marktstatistieken

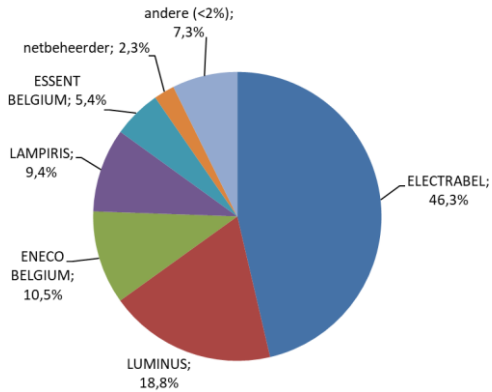
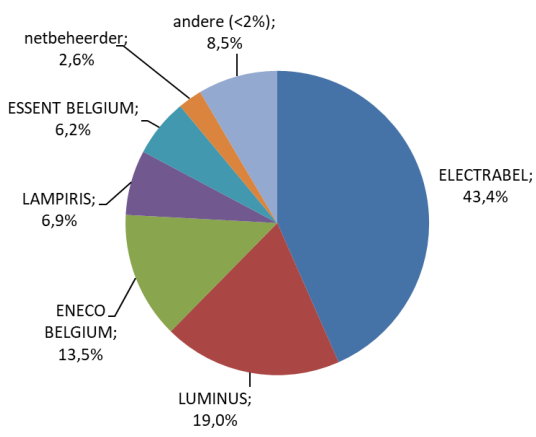
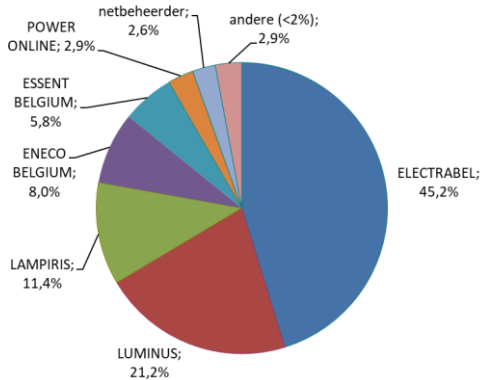
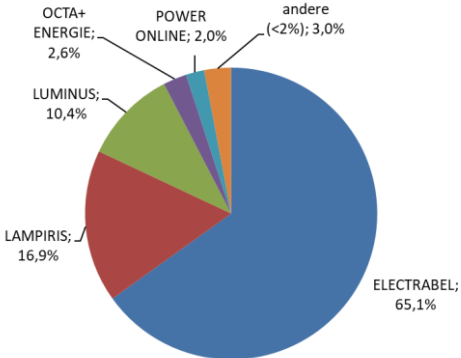
I. MARKTAANDELEN VAN DE ACTIEVE ELEKTRICITEITSLIVERANCIERS OP BASIS VAN GELEVERDE ENERGIE ⁽¹⁾⁽²⁾

Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers in België op het distributie-, lokaal transport- en transmissienet ⁽³⁾⁽⁴⁾ op basis van de geleverde energie in 2018.	Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers op het distributienet en het lokaal transportnet in het Vlaams Gewest ⁽⁵⁾ op basis van geleverde energie in 2018.																																												
<p>Totaal België: 67,58 TWh</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen België (2018)</caption> <thead> <tr> <th>Leverancier</th> <th>Aandelen (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>43,3%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>15,1%</td></tr> <tr><td>LUMINUS</td><td>17,2%</td></tr> <tr><td>ENECO BELGIUM</td><td>6,2%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>5,3%</td></tr> <tr><td>UNIPER BELGIUM</td><td>2,9%</td></tr> <tr><td>ARCCELOR MITTAL ENERGY</td><td>2,8%</td></tr> <tr><td>AXPO Benelux</td><td>2,6%</td></tr> <tr><td>ENI GAS & POWER</td><td>2,4%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>2,2%</td></tr> </tbody> </table>	Leverancier	Aandelen (%)	ELECTRABEL	43,3%	andere (<2%)	15,1%	LUMINUS	17,2%	ENECO BELGIUM	6,2%	LAMPIRIS	5,3%	UNIPER BELGIUM	2,9%	ARCCELOR MITTAL ENERGY	2,8%	AXPO Benelux	2,6%	ENI GAS & POWER	2,4%	ESSENT BELGIUM	2,2%	<p>Vlaams Gewest – Distributienetten en lokaal transportnet: 36,08 TWh</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen Vlaams Gewest (2018)</caption> <thead> <tr> <th>Leverancier</th> <th>Aandelen (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>40,5%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>14,1%</td></tr> <tr><td>LUMINUS</td><td>18,9%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>4,4%</td></tr> <tr><td>UNIPER BELGIUM</td><td>3,7%</td></tr> <tr><td>ENI GAS & POWER</td><td>3,2%</td></tr> <tr><td>VLAAMS ENERGIEBEDRIJF</td><td>3,1%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>2,9%</td></tr> <tr><td>beheerder GDN</td><td>2,1%</td></tr> <tr><td>ENECO BELGIUM</td><td>7,2%</td></tr> </tbody> </table>	Leverancier	Aandelen (%)	ELECTRABEL	40,5%	andere (<2%)	14,1%	LUMINUS	18,9%	LAMPIRIS	4,4%	UNIPER BELGIUM	3,7%	ENI GAS & POWER	3,2%	VLAAMS ENERGIEBEDRIJF	3,1%	ESSENT BELGIUM	2,9%	beheerder GDN	2,1%	ENECO BELGIUM	7,2%
Leverancier	Aandelen (%)																																												
ELECTRABEL	43,3%																																												
andere (<2%)	15,1%																																												
LUMINUS	17,2%																																												
ENECO BELGIUM	6,2%																																												
LAMPIRIS	5,3%																																												
UNIPER BELGIUM	2,9%																																												
ARCCELOR MITTAL ENERGY	2,8%																																												
AXPO Benelux	2,6%																																												
ENI GAS & POWER	2,4%																																												
ESSENT BELGIUM	2,2%																																												
Leverancier	Aandelen (%)																																												
ELECTRABEL	40,5%																																												
andere (<2%)	14,1%																																												
LUMINUS	18,9%																																												
LAMPIRIS	4,4%																																												
UNIPER BELGIUM	3,7%																																												
ENI GAS & POWER	3,2%																																												
VLAAMS ENERGIEBEDRIJF	3,1%																																												
ESSENT BELGIUM	2,9%																																												
beheerder GDN	2,1%																																												
ENECO BELGIUM	7,2%																																												
<p>Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers op de distributienetten en het lokale transmissienet in het Waals Gewest ⁽⁵⁾ op basis van geleverde energie in 2018.</p>	<p>Marktaandelen actieve elektriciteitsleveranciers op het distributienet en het regionale transmissienet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ⁽⁵⁾ op basis van geleverde energie in 2018.</p>																																												
<p>Waals Gewest – Distributienetten en lokaal transportnet: 15,49 TWh</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen Waals Gewest (2018)</caption> <thead> <tr> <th>Leverancier</th> <th>Aandelen (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>41,4%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>9,8%</td></tr> <tr><td>LUMINUS</td><td>22,2%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>9,3%</td></tr> <tr><td>ENECO BELGIUM</td><td>5,7%</td></tr> <tr><td>AXPO BENELUX</td><td>5,2%</td></tr> <tr><td>UNIPER BELGIUM</td><td>3,6%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>2,8%</td></tr> </tbody> </table>	Leverancier	Aandelen (%)	ELECTRABEL	41,4%	andere (<2%)	9,8%	LUMINUS	22,2%	LAMPIRIS	9,3%	ENECO BELGIUM	5,7%	AXPO BENELUX	5,2%	UNIPER BELGIUM	3,6%	ESSENT BELGIUM	2,8%	<p>Brussels Hoofdstedelijk Gewest – Distributienet en regionaal transportnet: 4,46 TWh</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen Brussels Hoofdstedelijk Gewest (2018)</caption> <thead> <tr> <th>Leverancier</th> <th>Aandelen (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>53,0%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>6,7%</td></tr> <tr><td>LUMINUS</td><td>16,8%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>11,4%</td></tr> <tr><td>ENECO BELGIUM</td><td>7,8%</td></tr> <tr><td>VLAAMS ENERGIEBEDRIJF</td><td>4,3%</td></tr> </tbody> </table>	Leverancier	Aandelen (%)	ELECTRABEL	53,0%	andere (<2%)	6,7%	LUMINUS	16,8%	LAMPIRIS	11,4%	ENECO BELGIUM	7,8%	VLAAMS ENERGIEBEDRIJF	4,3%												
Leverancier	Aandelen (%)																																												
ELECTRABEL	41,4%																																												
andere (<2%)	9,8%																																												
LUMINUS	22,2%																																												
LAMPIRIS	9,3%																																												
ENECO BELGIUM	5,7%																																												
AXPO BENELUX	5,2%																																												
UNIPER BELGIUM	3,6%																																												
ESSENT BELGIUM	2,8%																																												
Leverancier	Aandelen (%)																																												
ELECTRABEL	53,0%																																												
andere (<2%)	6,7%																																												
LUMINUS	16,8%																																												
LAMPIRIS	11,4%																																												
ENECO BELGIUM	7,8%																																												
VLAAMS ENERGIEBEDRIJF	4,3%																																												

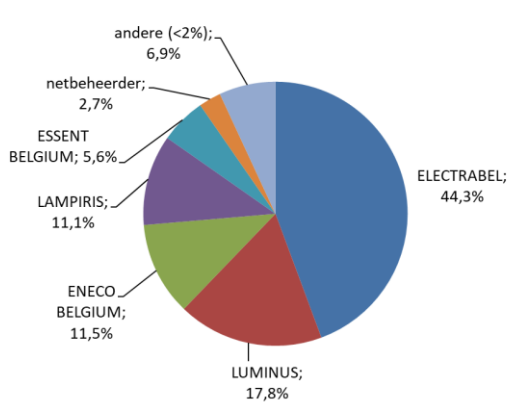
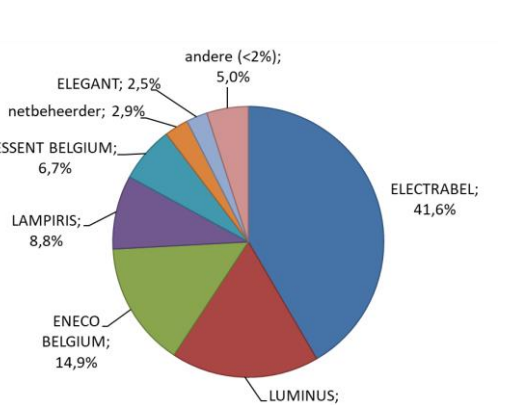
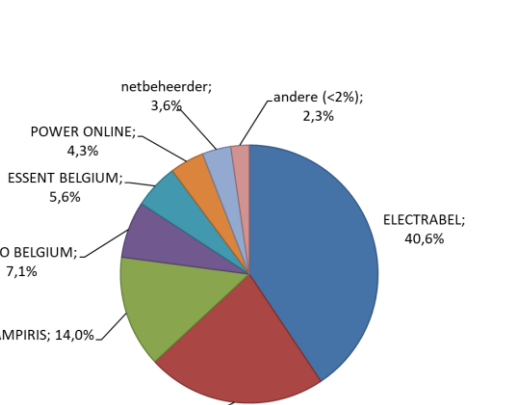
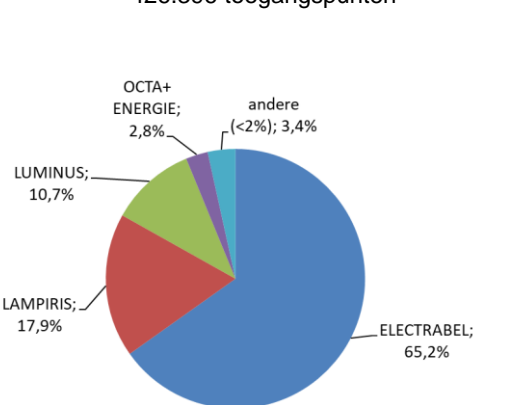
II. MARKTAANDELEN VAN DE ACTIEVE AARDGASLEVERANCIERS OP BASIS VAN GELEVERDE ENERGIE ⁽¹⁾⁽²⁾

Marktaandelen actieve aardgasleveranciers in België op het distributienet en het vervoersnet ⁽³⁾ op basis van geleverde energie in 2018.	Marktaandelen actieve aardgasleveranciers op het distributienet in het Vlaams Gewest ⁽⁵⁾ op basis van geleverde energie in 2018.																																																		
<p>Totaal België : 187,0 TWh</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen actieve aardgasleveranciers in België (Totaal België : 187,0 TWh)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Market Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Electrabel</td><td>31,7%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>12,9%</td></tr> <tr><td>ENI SPA</td><td>11,4%</td></tr> <tr><td>Luminus</td><td>10,5%</td></tr> <tr><td>Wingas</td><td>5,9%</td></tr> <tr><td>Lampiris</td><td>4,1%</td></tr> <tr><td>Eneco Belgium</td><td>3,8%</td></tr> <tr><td>Total Gas & Power Limited</td><td>3,7%</td></tr> <tr><td>Gas Natural Europe</td><td>3,5%</td></tr> <tr><td>RWE Supply & Trading</td><td>3,4%</td></tr> <tr><td>Vattenfall</td><td>3,4%</td></tr> <tr><td>Equinor</td><td>3,1%</td></tr> <tr><td>Arcelor Mittal Energy</td><td>2,6%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Market Share (%)	Electrabel	31,7%	andere (<2%)	12,9%	ENI SPA	11,4%	Luminus	10,5%	Wingas	5,9%	Lampiris	4,1%	Eneco Belgium	3,8%	Total Gas & Power Limited	3,7%	Gas Natural Europe	3,5%	RWE Supply & Trading	3,4%	Vattenfall	3,4%	Equinor	3,1%	Arcelor Mittal Energy	2,6%	<p>Vlaams Gewest - Distributienetten: 63,60 TWh</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen actieve aardgasleveranciers op het distributienet in het Vlaams Gewest (63,60 TWh)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Market Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Electrabel</td><td>40,1%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>11,2%</td></tr> <tr><td>Luminus</td><td>14,1%</td></tr> <tr><td>Eneco Belgium</td><td>9,5%</td></tr> <tr><td>Lampiris</td><td>6,1%</td></tr> <tr><td>Eni Spa</td><td>6,0%</td></tr> <tr><td>Essent Belgium</td><td>4,2%</td></tr> <tr><td>Wingas</td><td>3,8%</td></tr> <tr><td>Vlaams Energiebedrijf</td><td>2,8%</td></tr> <tr><td>Elegant</td><td>2,1%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Market Share (%)	Electrabel	40,1%	andere (<2%)	11,2%	Luminus	14,1%	Eneco Belgium	9,5%	Lampiris	6,1%	Eni Spa	6,0%	Essent Belgium	4,2%	Wingas	3,8%	Vlaams Energiebedrijf	2,8%	Elegant	2,1%
Supplier	Market Share (%)																																																		
Electrabel	31,7%																																																		
andere (<2%)	12,9%																																																		
ENI SPA	11,4%																																																		
Luminus	10,5%																																																		
Wingas	5,9%																																																		
Lampiris	4,1%																																																		
Eneco Belgium	3,8%																																																		
Total Gas & Power Limited	3,7%																																																		
Gas Natural Europe	3,5%																																																		
RWE Supply & Trading	3,4%																																																		
Vattenfall	3,4%																																																		
Equinor	3,1%																																																		
Arcelor Mittal Energy	2,6%																																																		
Supplier	Market Share (%)																																																		
Electrabel	40,1%																																																		
andere (<2%)	11,2%																																																		
Luminus	14,1%																																																		
Eneco Belgium	9,5%																																																		
Lampiris	6,1%																																																		
Eni Spa	6,0%																																																		
Essent Belgium	4,2%																																																		
Wingas	3,8%																																																		
Vlaams Energiebedrijf	2,8%																																																		
Elegant	2,1%																																																		
<p>Marktaandelen actieve aardgasleveranciers op het distributienet in het Waals Gewest⁽⁵⁾ op basis van geleverde energie in 2018.</p>	<p>Marktaandelen actieve aardgasleveranciers op het distributienet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest⁽⁵⁾ op basis van geleverde energie in 2018.</p>																																																		
<p>Waals Gewest - Distributienetten: 19,50 TWh</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen actieve aardgasleveranciers op het distributienet in het Waals Gewest (19,50 TWh)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Market Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Electrabel</td><td>36,0%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>6,4%</td></tr> <tr><td>Luminus</td><td>21,0%</td></tr> <tr><td>Lampiris</td><td>11,7%</td></tr> <tr><td>Gas Natural Europe</td><td>4,6%</td></tr> <tr><td>Eneco Belgium</td><td>4,6%</td></tr> <tr><td>Wingas</td><td>3,7%</td></tr> <tr><td>Eni Spa</td><td>3,7%</td></tr> <tr><td>Essent Belgium</td><td>3,2%</td></tr> <tr><td>Eni Gas & Power</td><td>2,7%</td></tr> <tr><td>Power Online</td><td>2,4%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Market Share (%)	Electrabel	36,0%	andere (<2%)	6,4%	Luminus	21,0%	Lampiris	11,7%	Gas Natural Europe	4,6%	Eneco Belgium	4,6%	Wingas	3,7%	Eni Spa	3,7%	Essent Belgium	3,2%	Eni Gas & Power	2,7%	Power Online	2,4%	<p>Brussels Hoofdstedelijk Gewest – Distributienet: 9,75 TWh</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen actieve aardgasleveranciers op het distributienet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (9,75 TWh)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Market Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Electrabel</td><td>58,2%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>8,0%</td></tr> <tr><td>Lampiris</td><td>15,3%</td></tr> <tr><td>Luminus</td><td>11,3%</td></tr> <tr><td>Octa+ Energie</td><td>2,8%</td></tr> <tr><td>Vlaams Energiebedrijf</td><td>2,4%</td></tr> <tr><td>Eneco Belgium</td><td>2,1%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Market Share (%)	Electrabel	58,2%	andere (<2%)	8,0%	Lampiris	15,3%	Luminus	11,3%	Octa+ Energie	2,8%	Vlaams Energiebedrijf	2,4%	Eneco Belgium	2,1%										
Supplier	Market Share (%)																																																		
Electrabel	36,0%																																																		
andere (<2%)	6,4%																																																		
Luminus	21,0%																																																		
Lampiris	11,7%																																																		
Gas Natural Europe	4,6%																																																		
Eneco Belgium	4,6%																																																		
Wingas	3,7%																																																		
Eni Spa	3,7%																																																		
Essent Belgium	3,2%																																																		
Eni Gas & Power	2,7%																																																		
Power Online	2,4%																																																		
Supplier	Market Share (%)																																																		
Electrabel	58,2%																																																		
andere (<2%)	8,0%																																																		
Lampiris	15,3%																																																		
Luminus	11,3%																																																		
Octa+ Energie	2,8%																																																		
Vlaams Energiebedrijf	2,4%																																																		
Eneco Belgium	2,1%																																																		

MARKTAANDELEN VAN DE ACTIEVE ELEKTRICITEITSLIVERANCIERS OP BASIS VAN HET AANTAL BELEVERDE TOEGANGSPUNTEN

Marktaandeelen actieve elektriciteitsleveranciers in België op basis van het aantal toegangspunten op 31 december 2018.	Marktaandeelen actieve elektriciteitsleveranciers in het Vlaams Gewest op basis van het aantal toegangspunten op 31 december 2018.																																
<p>Totaal België: 5.981.047 toegangspunten</p> <table border="1"> <caption>Market shares in Belgium (31 Dec 2018)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>46,3%</td></tr> <tr><td>LUMINUS</td><td>18,8%</td></tr> <tr><td>ENECO BELGIUM</td><td>10,5%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>9,4%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>5,4%</td></tr> <tr><td>netbeheerder</td><td>2,3%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>7,3%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Share (%)	ELECTRABEL	46,3%	LUMINUS	18,8%	ENECO BELGIUM	10,5%	LAMPIRIS	9,4%	ESSENT BELGIUM	5,4%	netbeheerder	2,3%	andere (<2%)	7,3%	<p>Vlaams Gewest: 3.454.321 toegangspunten</p> <table border="1"> <caption>Market shares in Flemish Region (31 Dec 2018)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>43,4%</td></tr> <tr><td>LUMINUS</td><td>19,0%</td></tr> <tr><td>ENECO BELGIUM</td><td>13,5%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>6,9%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>6,2%</td></tr> <tr><td>netbeheerder</td><td>2,6%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>8,5%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Share (%)	ELECTRABEL	43,4%	LUMINUS	19,0%	ENECO BELGIUM	13,5%	LAMPIRIS	6,9%	ESSENT BELGIUM	6,2%	netbeheerder	2,6%	andere (<2%)	8,5%
Supplier	Share (%)																																
ELECTRABEL	46,3%																																
LUMINUS	18,8%																																
ENECO BELGIUM	10,5%																																
LAMPIRIS	9,4%																																
ESSENT BELGIUM	5,4%																																
netbeheerder	2,3%																																
andere (<2%)	7,3%																																
Supplier	Share (%)																																
ELECTRABEL	43,4%																																
LUMINUS	19,0%																																
ENECO BELGIUM	13,5%																																
LAMPIRIS	6,9%																																
ESSENT BELGIUM	6,2%																																
netbeheerder	2,6%																																
andere (<2%)	8,5%																																
Marktaandeelen actieve elektriciteitsleveranciers in het Waals Gewest op basis van het aantal toegangspunten op 1 december 2018.	Marktaandeelen actieve elektriciteitsleveranciers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op basis van het aantal toegangspunten op 31 december 2018.																																
<p>Waals Gewest: 1.869.426 toegangspunten</p> <table border="1"> <caption>Market shares in Walloon Region (1 Dec 2018)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>45,2%</td></tr> <tr><td>LUMINUS</td><td>21,2%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>11,4%</td></tr> <tr><td>ENECO BELGIUM</td><td>8,0%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>5,8%</td></tr> <tr><td>POWER ONLINE</td><td>2,9%</td></tr> <tr><td>netbeheerder</td><td>2,6%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>2,9%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Share (%)	ELECTRABEL	45,2%	LUMINUS	21,2%	LAMPIRIS	11,4%	ENECO BELGIUM	8,0%	ESSENT BELGIUM	5,8%	POWER ONLINE	2,9%	netbeheerder	2,6%	andere (<2%)	2,9%	<p>Brussels Hoofdstedelijk Gewest: 657.000 toegangspunten</p> <table border="1"> <caption>Market shares in Brussels Capital Region (31 Dec 2018)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Share (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>65,1%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>16,9%</td></tr> <tr><td>LUMINUS</td><td>10,4%</td></tr> <tr><td>OCTA+ ENERGIE</td><td>2,6%</td></tr> <tr><td>POWER ONLINE</td><td>2,0%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>3,0%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Share (%)	ELECTRABEL	65,1%	LAMPIRIS	16,9%	LUMINUS	10,4%	OCTA+ ENERGIE	2,6%	POWER ONLINE	2,0%	andere (<2%)	3,0%
Supplier	Share (%)																																
ELECTRABEL	45,2%																																
LUMINUS	21,2%																																
LAMPIRIS	11,4%																																
ENECO BELGIUM	8,0%																																
ESSENT BELGIUM	5,8%																																
POWER ONLINE	2,9%																																
netbeheerder	2,6%																																
andere (<2%)	2,9%																																
Supplier	Share (%)																																
ELECTRABEL	65,1%																																
LAMPIRIS	16,9%																																
LUMINUS	10,4%																																
OCTA+ ENERGIE	2,6%																																
POWER ONLINE	2,0%																																
andere (<2%)	3,0%																																

IV. MARKTAANDELEN VAN DE ACTIEVE AARDGASLEVERANCIERS OP BASIS VAN HET AANTAL BELEVERDE TOEGANGSPUNTEN

Marktaandelen actieve aardgasleveranciers in België op basis van het aantal toegangspunten op 31 december 2018.	Marktaandelen actieve aardgasleveranciers in het Vlaams Gewest op basis van het aantal toegangspunten op 31 december 2018.																																		
<p>Totaal België : 3.377.713 toegangspunten</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen België (31 dec 2018)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>44,3%</td></tr> <tr><td>LUMINUS</td><td>17,8%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>11,1%</td></tr> <tr><td>ENECO BELGIUM</td><td>11,5%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>5,6%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>6,9%</td></tr> <tr><td>netbeheerder</td><td>2,7%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Percentage	ELECTRABEL	44,3%	LUMINUS	17,8%	LAMPIRIS	11,1%	ENECO BELGIUM	11,5%	ESSENT BELGIUM	5,6%	andere (<2%)	6,9%	netbeheerder	2,7%	<p>Vlaams Gewest: 2.218.140 toegangspunten</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen Vlaams Gewest (31 dec 2018)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>41,6%</td></tr> <tr><td>LUMINUS</td><td>17,7%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>8,8%</td></tr> <tr><td>ENECO BELGIUM</td><td>14,9%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>6,7%</td></tr> <tr><td>ELEGANT</td><td>2,5%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>5,0%</td></tr> <tr><td>netbeheerder</td><td>2,9%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Percentage	ELECTRABEL	41,6%	LUMINUS	17,7%	LAMPIRIS	8,8%	ENECO BELGIUM	14,9%	ESSENT BELGIUM	6,7%	ELEGANT	2,5%	andere (<2%)	5,0%	netbeheerder	2,9%
Supplier	Percentage																																		
ELECTRABEL	44,3%																																		
LUMINUS	17,8%																																		
LAMPIRIS	11,1%																																		
ENECO BELGIUM	11,5%																																		
ESSENT BELGIUM	5,6%																																		
andere (<2%)	6,9%																																		
netbeheerder	2,7%																																		
Supplier	Percentage																																		
ELECTRABEL	41,6%																																		
LUMINUS	17,7%																																		
LAMPIRIS	8,8%																																		
ENECO BELGIUM	14,9%																																		
ESSENT BELGIUM	6,7%																																		
ELEGANT	2,5%																																		
andere (<2%)	5,0%																																		
netbeheerder	2,9%																																		
Marktaandelen actieve aardgasleveranciers in het Waals Gewest op basis van het aantal toegangspunten op 1 december 2018.	Marktaandelen actieve aardgasleveranciers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op basis van het aantal toegangspunten op 31 december 2018.																																		
<p>Waals Gewest: 733.177 toegangspunten</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen Waals Gewest (1 dec 2018)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>40,6%</td></tr> <tr><td>LUMINUS</td><td>22,5%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>14,0%</td></tr> <tr><td>ENECO BELGIUM</td><td>7,1%</td></tr> <tr><td>ESSENT BELGIUM</td><td>5,6%</td></tr> <tr><td>POWER ONLINE</td><td>4,3%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>2,3%</td></tr> <tr><td>netbeheerder</td><td>3,6%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Percentage	ELECTRABEL	40,6%	LUMINUS	22,5%	LAMPIRIS	14,0%	ENECO BELGIUM	7,1%	ESSENT BELGIUM	5,6%	POWER ONLINE	4,3%	andere (<2%)	2,3%	netbeheerder	3,6%	<p>Brussels Hoofdstedelijk Gewest: 426.396 toegangspunten</p> <table border="1"> <caption>Marktaandelen Brussels Hoofdstedelijk Gewest (31 dec 2018)</caption> <thead> <tr> <th>Supplier</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>ELECTRABEL</td><td>65,2%</td></tr> <tr><td>LAMPIRIS</td><td>17,9%</td></tr> <tr><td>LUMINUS</td><td>10,7%</td></tr> <tr><td>OCTA+ ENERGIE</td><td>2,8%</td></tr> <tr><td>andere (<2%)</td><td>3,4%</td></tr> </tbody> </table>	Supplier	Percentage	ELECTRABEL	65,2%	LAMPIRIS	17,9%	LUMINUS	10,7%	OCTA+ ENERGIE	2,8%	andere (<2%)	3,4%				
Supplier	Percentage																																		
ELECTRABEL	40,6%																																		
LUMINUS	22,5%																																		
LAMPIRIS	14,0%																																		
ENECO BELGIUM	7,1%																																		
ESSENT BELGIUM	5,6%																																		
POWER ONLINE	4,3%																																		
andere (<2%)	2,3%																																		
netbeheerder	3,6%																																		
Supplier	Percentage																																		
ELECTRABEL	65,2%																																		
LAMPIRIS	17,9%																																		
LUMINUS	10,7%																																		
OCTA+ ENERGIE	2,8%																																		
andere (<2%)	3,4%																																		

- (1) Onder 'actieve leveranciers in 2018' verstaan we die leveranciers die effectief energie hebben geleverd in 2018. Leveranciers die in 2018 leveringscontracten hebben afgesloten die ingaan vanaf 2019, zijn dus niet opgenomen.
- (2) De marktaandeelen zijn berekend op basis van de hoeveelheid energie (in TWh) geleverd door iedere leverancier en door de netbeheerders aan eindafnemers tussen 1 januari 2018 en 31 december 2018. Die gegevens kunnen lichtjes afwijken van de gegevens meegedeeld door de netbeheerders. De gegevens zijn in sommige gevallen nog te valideren omwille van de toepassing van verschillende allocatiemethoden door de verschillende netbeheerders.
- (3) In deze grafiek worden de gegevens met betrekking tot de distributienetten en het transmissienet in de drie gewesten geaggregeerd.
- (4) Deze cijfers houden geen rekening met de energie geïnjecteerd door lokale productie-eenheden.
- (5) In deze grafiek worden enkel gegevens opgenomen met betrekking tot de levering aan klanten aangesloten op distributienetten (alsook, voor wat betreft elektriciteit, op de lokale transmissienetten).

Deze rapportering is gebaseerd op gegevens ontvangen van de verschillende leveranciers en netbeheerders. De CREG, VREG, CWaPE en BRUGEL kunnen geenszins aansprakelijk worden gesteld voor de juistheid van de in deze rapportering gepubliceerde gegevens. De voorstelling van de gegevens doet geenszins afbreuk aan de bevoegdheidsverdeling tussen noch aan de rechten en plichten van de federale en de gewestelijke overheden.